

“Welke solidariteit om de ouders uit het isolement te halen?”

Uitdagingen en mogelijke oplossingen

Werkdag georganiseerd door Coopcity op 16 februari 2023

Voorstelling

Op 16 februari 2023 organiseerde COOPCITY, het Centrum voor sociaal ondernemerschap, een werkdag met de hoofdrolspelers van de ondersteuning van het ouderschap rond de vraag: “Welke solidariteit om de ouders uit het isolement te halen?”

Doelstelling van deze dag: samen werken aan de prioritaire uitdagingen en starten met het bedenken van innoverende oplossingen die gebaseerd zijn op een samenwerkingsdynamisme van vele actoren.

37 actoren van de mobiliteitsondersteuning tekenden present voor een dag vol uitwisselingen en brainstorming.

De ochtend werd gewijd aan een collectieve brainstorming om de belangrijkste momenteel weinig of niet opgeloste uitdagingen te onderscheiden en volgens prioriteit te rangschikken die geïsoleerde ouders in Brussel ondervinden.

Vanuit deze prioritering, konden de deelnemers en deelnemers in groepen verdeeld worden om in de namiddag te werken aan de gekozen uitdagingen en oplossingspistes voor te stellen om hierop te antwoorden.

Dit werk leidde tot het formuleren van 6 projectconcepten die hier in detail worden weergegeven. Voor elk van hen stellen we aan de geïnteresseerde structuren voor om werkgroepen te vormen: aan deze werkgroepen zal er voorgesteld worden om hen gedurende 2 halve dagen te laten begeleiden door Coopcity om de oplossingspiste uit te diepen en om van het idee naar het project over te gaan.

De structuren die aan de dag van 16 februari deelnemen, zijn gestart met zich op deze groepen te positioneren: dit verslag heeft tot doel om alle (al dan niet aanwezige) structuren die op deze dag waren uitgenodigd de mogelijkheid te geven om kennis te nemen van de uitwisselingen en, indien ze dit wensen, zich uit te spreken over een mogelijke oplossing om aan de dynamiek van de werkgroep deel te nemen.

U vindt een link om u in de werkgroepen in te schrijven op elke projectfiche die in dit verslag staat.

We hopen dat jullie talrijk aanwezig zullen zijn om de uitwisselingen te willen verderzetten en nieuwe samenwerkingen te bedenken die tot vernieuwing leiden.

Overzicht:

Ouderschap en isolement in Brussel: welke uitdagingen? p. X

Project "Cohabitation" ("Samen wonen") p. X

Project "Cooparentive, l'accueil solidaire qui vous ressemble" ("Cooparentive, passende solidaire opvang") p. X

Project "Fédération des maisons de la parentalité" ("Federatie van ouderschapshuizen") p. X

Project "Chèques répit" ("Rustcheques") p. X

Project "La maison des parents" ("Het huis van de ouders") p. X

Project "Ma famille, mon quartier" ("Mijn gezin, mijn wijk") p. X

Ouderschap en isolement in Brussel: welke uitdagingen?

De deelnemers hebben wat volgens hen de belangrijkste momenteel weinig of niet opgeloste uitdagingen zijn van geïsoleerde ouders in Brussel geïdentificeerd en er een volgorde aan gegeven. We hernemen deze hier in de vorm van vragen en in themablokken. De gemarkeerde uitdagingen werden door de deelnemers en deelnemers als prioritair beschouwd.

Toegang tot diensten en tot rechten:

De toegang tot informatie is van groot belang. Voor ouders die zich met name in een situatie van isolement bevinden, kan het echt moeilijk zijn om de stap te zetten om hulp te vragen of te zoeken en deze hulp kan ontoegankelijk lijken. Deze remmingen worden vergroot door de digitale kloof. Voor dit essentiële belang, zijn dit de in aanmerking genomen uitdagingen:

- Hoe toegang hebben tot informatie en deze begrijpen? (bv. schoolgaan, gezondheid, huisvesting, werk enz.)
- De informatie is aanwezig. Waarom komt deze informatie niet bij de juiste bestemmingen terecht?
- Hoe de toegang van geïsoleerde gezinnen tot hun rechten vergemakkelijken?
- Hoe de informatie over de beschikbare hulp zo toegankelijk mogelijk maken voor alle ouders zonder hen te overstelpen met informatie en vermijden dat deze informatie te laat komt?
- Verschillende culturele codes, taalbarrière integreren: Hoe de taalbarrière doorbreken en werken aan communicatiemanieren die met de schriftelijke communicatie samengaan?
- **Hoe de resourcediensten centraliseren in een plaatselijke en gezellige referentieplek voor ouders in moeilijkheden?**

Begeleiding van ouders en gezinnen:

- Hoe de organisatie van de sociale arbeid herdenken om de professionals de mogelijkheid te geven tijd vrij te maken (voor de opleiding, de ontwikkeling van projecten en samenwerkingen enz.)?
- Hoe de kwaliteit van het door de professionals gereserveerde onthaal verbeteren om de ouders meer vertrouwen te geven?
- Hulp vragen, een band zoeken betekent een kwetsbaarheid tonen: hoe de stigmatisering van de ontmoetingsplaatsen tegengaan?

Toegang tot opleiding en tot arbeid:

- Ouders zijn ongelijk voor de arbeidsmarkt (gaten in de cv's, moederschaps-/vaderschapsverlof, grenzen van de vergoeding, berekeningen voor het pensioen enz.); **hoe de ervaringen en competenties van ouders valoriseren op de arbeidsmarkt?**
- Sommige ouders zien af van opleidingen of van kwaliteitsvolle beroepen omdat de organisatie en het beheer van kinderen dit heel moeilijk maken. Voor geïsoleerde ouders is dit nog ingewikkelder: welke systemen om privé- en beroepsleven nog beter te verzoenen en de ouders in een isolement niet te bestraffen?

Toegang tot huisvesting:

De kwestie van de huisvesting voor geïsoleerde ouders wordt met name gekenmerkt door toegangsproblemen tot passende huisvesting (kosten, discriminatie enz.) en door instabiliteit veroorzaakt door verhuizingen wegens gebrek aan duurzame oplossingen;

- **Hoe het zoeken naar en de toegang tot een passende, gezonde en permanente woning vergemakkelijken voor de geïsoleerde ouders en hun kinderen?**
- **Hoe de negatieve impact wegwerken die veroorzaakt wordt door nieuwe levenswijzen van geïsoleerde ouders en hun kinderen, zoals het verlies van subsidie bij wettelijk samenwonen?**

Onzekere levensomstandigheden:

- Hoe de eindjes aan elkaar knopen? Hoe er als geïsoleerde ouder in slagen om alle kosten te betalen, van de woning tot de schoolkosten?

Opvangsystemen, hobby's en onthaal:

Talrijke remmingen beletten de toegang tot opvangsystemen, hobby's en onthaal voor geïsoleerde ouders (kost, toegankelijkheid, organisatie, aanpassing aan verschillende behoeften ...):

- Hoe de ontspannings-, vrijetijds- en welzijnsactiviteiten vanuit financieel en logistiek oogpunt toegankelijker maken voor de ouders, de kinderen of in het gezin?
- Hoe inclusievere onthaalprojecten invoeren? (kinderen met een handicap en met specifieke behoeften)
- Hoe de ouder begeleiden in het nadenken over en de logistiek van de beschikbare buitenschoolse activiteiten?
- Hoe de informatie over de oplossingen en mogelijkheden die op het terrein bestaan zichtbaar en toegankelijk maken (in termen van activiteit / opvang)?
- **Hoe buitenschoolse activiteiten gratis of tegen vermindering toegankelijk maken voor geïsoleerde ouders?**
- **Hoe opvangsystemen aanpassen aan de noden en de realiteit van geïsoleerde ouders?**

Activering van solidariteit:

- Hoe de gezinnen die in hun leefmilieu geïsoleerd zijn, opnieuw bij het netwerk aansluiting laten vinden?
- Hoe de impact verzachten van een individualistischere samenleving die het isolement bevordert?

Mobiliteit:

Er is een tekort aan structurele oplossingen voor de verplaatsing van kinderen (voor school, buitenschoolse activiteiten):

- Hoe de toegang en de ontwikkeling vereenvoudigen van een vervoer- en bijstandssysteem voor de activiteiten van de kinderen (scholen, buitenschoolse activiteiten enz.)?
- Hoe een netwerk (autodelen, co-begeleiding enz.) opzetten om de kinderen van school te begeleiden naar buitenschoolse activiteiten?

Mentale gezondheid van de ouders:

- Hoe de toegang tot mentale gezondheidszorg vergemakkelijken?

- Hoe het taboe op deze kwesties opheffen?
- Er is een maatschappelijke druk (vooral op de moeders) rond de rol van de ouder die een verlies van vertrouwen en schuld kan veroorzaken: hoe aan de verplichtingen van de “perfecte ouder” weerstaan?
- Hoe de geïsoleerde ouders de mogelijkheid geven om tijd voor zichzelf te vinden (en zich legitiem / ondersteund te voelen)?
- **Hoe de mentale en fysieke last van de geïsoleerde ouders verminderen?**
- **Hoe garanderen dat de ouder van een eenoudergezin zich als individu kan ontplooiën en niet tot zijn enkele rol van ouder beperkt wordt?**
- Hoe de mentale gezondheid, ook preventief, verzorgen als geïsoleerde ouder?

Geweld:

- Hoe de geïsoleerde ouders bewustmaken van een context van intrafamiliaal geweld?
- **Hoe rekening houden met geweld in de antwoorden die aan geïsoleerde ouders geboden worden?**

Vanuit de gekozen prioritaire uitdagingen, hebben de deelnemers en deelnemers vier uitdagingen gekozen op basis waarvan er nieuwe samenwerkingsoplossingen worden bedacht. De gekozen uitdagingen zijn de volgende:

Opvangsystemen: hoe opvangsystemen aanpassen aan de noden en de realiteit van geïsoleerde ouders?

Project “Cooparentive – passende solidaire opvang”

Woning: hoe het zoeken naar en de toegang tot een passende, gezonde en permanente woning vergemakkelijken voor de geïsoleerde ouders en hun kinderen?

Project “Samen wonen”

Mentale gezondheid: Hoe de mentale en fysieke last van de geïsoleerde ouders verminderen?

Hoe garanderen dat de ouder van een eenoudergezin zich als individu kan ontplooiën en niet tot zijn enkele rol van ouder beperkt wordt?

Project “Federatie van ouderschapshuizen”

Project “Rustcheques”

Resourcediensten: hoe de resourcediensten centraliseren in een plaatselijke en gezellige referentieplek voor ouders in moeilijkheden?

Project “Het huis van de ouders”

Project “Mijn gezin, mijn wijk”

Project Cooparentive – passende solidaire opvang

Uitdaging: hoe opvangsystemen aanpassen aan de noden en de realiteit van geïsoleerde ouders?

Doelpubliek: de ouders van een wijk en hun kinderen.

Synthese van de oplossing: Het project beoogt de oprichting van micro-coöperatieven van ouders van de wijk. Deze micro-coöperatieven zijn gebaseerd op een proces:

- Van gezamenlijke beslissingen door de ouders-coöperanten zodat de micro-coöperatieve zich aan hun behoeften aanpast.
- Van ondersteuning door (vliegende) professionals, via ruimere netwerken die ter beschikking gesteld worden van de coöperatieve (terbeschikkingstelling gefinancierd door de overheid)
- Van een vast team dat daarvoor vergoed wordt.

Elke micro-coöperatieve stelt een 24/7, gratis, flexibele, kwaliteitsvolle, hartelijke, vriendelijke opvangdienst voor met mogelijkheid tot overnachting.

De ouders-coöperanten verbinden zich tot een financiële deelname of door activiteiten op te nemen volgens hun middelen, capaciteiten en beschikbaarheden.

Ik wil lid worden van de werkgroep “Cooparentive”

Andere denkpistes:

De groep die aan de “Cooparentive”-oplossing heeft gewerkt, heeft eveneens andere denkpistes bewandeld die kunnen helpen bij de brainstorming van de werkgroep om oplossingen te vinden. Deze denkpistes zijn de volgende:

- Een toegankelijk en kwaliteitsvol onthaalsysteem verzekeren op aanvraag (flexibel) op de opleidings-/arbeidsplaats of thuis.
- Een gratis, flexibele, plaatselijke, hartelijke opvangdienst aanbieden zonder wachtlijst die de ouders in het project betreft.
- Een gratis opvangdienst/plaats per gemeente voorstellen, 24/7.
- Gratis mobiele kinderopvangteams ontwikkelen.

Samenwonen in woningen waarvan de eigenaars een plaats kunnen aanbieden

Uitdaging: hoe het zoeken naar en de toegang tot een passende, gezonde en permanente woning vergemakkelijken voor de geïsoleerde ouders en hun kinderen?

Doelpubliek:

- Geïsoleerde ouders op zoek naar een woning
- Eigenaars die ruimten ter beschikking willen stellen (waaronder eenoudergezinnen zelf)

Synthese van de oplossing:

De oplossing vertrekt vanuit het feit dat bepaalde eigenaars (bijvoorbeeld ouders van wie de kinderen de gezinswoning verlaten hebben) een woning hebben die plots gedeeltelijk niet meer bewoond wordt.

Het project beoogt een samenwoning op te zetten in de woningen waarvan de eigenaars een plaats kunnen aanbieden en waarbij er een begeleidingsdienst wordt voorgesteld bij de invoering en de opvolging van dit samenleven:

- Opsporen: van gezinnen die een woning zoeken en van eigenaars die een deel van hun woning ter beschikking willen stellen
- Contactname: De dienst brengt de gezinnen die een woning zoeken en de eigenaars samen
- Controle: De conformiteit van de voorgestelde woningen (hygiëne, match met de vraag, langdurige verbintenis) wordt gecontroleerd
- Administratieve en psychosociale begeleiding: Deze begeleiding wordt gegeven via de "matching" van beide partijen en via de opvolging van de samenwoning.

Ik wil lid worden van de werkgroep "Samen wonen"

Andere denkpistes:

De groep die aan de "Samen wonen"-oplossing heeft gewerkt, heeft eveneens andere denkpistes bewandeld die kunnen helpen bij de brainstorming van de werkgroep. Deze denkpistes zijn de volgende:

- Private eigenaars begeleiden om hun woning in iets anders dan in een kot te veranderen: zorgen voor de inrichting van woningen die aangepast zijn aan eenoudergezinnen.
- Een percentage van het vastgoedpark voorbehouden aan vastgoedcoöperatieven voor ouders.
- Lege panden omvormen tot samen gehuurde panden voor eenoudergezinnen: opzetten van een netwerk, verhoging van de solidariteit, een tijdelijke woning voor de periode die nodig is.
- Een platform / netwerk van actoren opzetten met een coöperatieve van ouders en van solidaire eigenaars.

Federatie van ouderschapshuizen

Uitdaging: Hoe de mentale last van de geïsoleerde ouders verminderen?

Doelpubliek:

- De ouders (vertrekkend van het schema dat door One wordt voorgesteld, richt het project zich hier tot elke ouder, ongeacht of hij in een “gewone” of een “kwetsbare” situatie zit).
- De actoren van het terrein (vereniging, begeleiding ...)

Synthese van de oplossing:

Vertrekkend vanuit de vaststelling dat er in Brussel reeds talrijke begeleidingsoplossingen voor ouders op het terrein bestaan (maisons de répit (rust-huizen), ouder-kinderplekken enz.) beoogt het project een federatie van ouderschapshuizen op te richten.

Eerder dan een nieuw aanbod te creëren, beoogt het project om alle bestaande diensten in een netwerk te plaatsen en met de gezinnen te verbinden.

De deelnemers en deelnemers stellen immers vast dat het niet zozeer de diensten zijn die ontbreken maar wel de toegankelijkheid van reeds bestaande oplossingen voor de ouders.

Het project beoogt:

- Alle actoren op het terrein in een federatie samen te brengen op het niveau van Brussel (of ruimer)
- Een federatiehuis per wijk of per gemeente op te zetten, waarbij dit huis voor de band zorgt tussen de federatie / de bestaande diensten / de noden van de gezinnen.

Deze huizen beogen de personalisering van de begeleiding: op deze plaats worden de ouders volgens hun vragen doorverwezen naar de oplossingen die reeds op het terrein bestaan voor de wijk, de gemeente en de stad. Het huis is op die manier informatief en richtinggevend, het is een plaats waar resources worden aangeboden.

Er moet nagedacht worden over het vooraf begeleiden van de gezinnen zodat deze oplossing een impact heeft. Ze zullen immers niet noodzakelijk de stap zetten om een dergelijke resourcesplek binnen te gaan. Er moet nagedacht worden over hoe deze informatie rechtstreeks bij de gezinnen gebracht kan worden.

Ik wil lid worden van de werkgroep “Federatie van ouderschapshuizen”

Ingeschreven structuren:

Le monde d’Ayden (Lou Garagnani)

Les jardins de Maud (Maxime Barbier)

Supers mamans – netwerk van vrijwillige moeders (Hélène Bougaud)

AMO Cars (Chloé Gérard)

Maison Médicale Jean Jaurès (Charlotte Allardin)

One (Eleonora Bianchi)

Rustcheques

Uitdaging: Hoe de mentale en fysieke last van de geïsoleerde ouders verminderen? Hoe garanderen dat de ouder van een eenoudergezin zich als individu kan ontplooiën en niet tot zijn enkele rol van ouder beperkt wordt?

Doelpubliek: ouders met de focus op geïsoleerde ouders.

Synthese van de oplossing:

Het project vertrekt vanuit de vaststelling dat elke ouder tijd nodig heeft om op zijn positieven te komen en zich te herbronnen. De rustcheques zouden de ouders, volgens hun behoeften, in staat stellen om op een reeks diensten (babysit, huishoudhulp, welzijn enz.) een beroep te doen.

Elke ouder zou op deze cheques recht hebben maar er zou een hoger chequequotum zijn voor geïsoleerde ouders.

Andere denk pistes:

Van deze dienst is er een ander projectidee afgeleid: de invoering van een rust-huis per wijk. Het zou een netwerkplaats zijn waar de ouder net die momenten van welzijn kan beleven terwijl er voor zijn/haar kind gezorgd wordt.

Het gaat om een fysieke plek met een cafetaria, een gezellige plek, een plaats voor networking, een siëstaruimte, een ruimte voor afspraken met een psycholoog/coaching, een welzijnsruimte, een ruimte om kinderen op te vangen, een grote tuin.

De architectuur van de plaatsen is belangrijk om grote groene ruimten te voorzien evenals voldoende

afgescheiden ouder- en kinderruimten zodat de ouder kan “afhaken”. Het zou gaan om een collectieve en familiale gezinspost per wijk.

Ik wil lid worden van de werkgroep “Rustcheques”

Het huis van de ouders

Uitdaging: hoe de resourcediensten centraliseren in een plaatselijke en gezellige referentieplek voor ouders in moeilijkheden?

Doelpubliek: Het project legt het accent op de diversiteit van de ouderprofielen en wenst geen beperkingen op te leggen voor de toegangsvoorwaarden tot de dienst.

Synthese van de oplossing:

Het project beoogt de oprichting van een plaatselijk huis van de ouders dat samen opgericht zou worden met de overheidsinstellingen, de professionals en de ouders. De ouders zijn volwaardige deelnemers en kunnen hun competenties tot hun recht laten komen in de voorgestelde activiteiten en diensten. Het project wil zich baseren op de bestaande structuren die met het doelpubliek werken en met hen samenwerken en partnerships aangaan.

Het huis van de ouders is een fysieke referentieplek die tegelijk een gezellige plek en een dienstenplek is evenals een plek waar men naar andere structuren doorverwezen kan worden in functie van specifiekere behoeften.

Activiteitstypes in de plaats: De plaats stelt een wisselwerking van activiteit en diensten voor aan de ouders, de kinderen en voor een ouder-kinderdynamiek, zoals:

- Een welzijnsruimte
- Informatiesessies
- Coaching
- Themaworkshops om het ouderschap te ondersteunen
- Praatcafés
- Activiteiten die door de ouders worden voorgesteld in functie van hun noden, zin en competenties
- Een psychosociale en juridische begeleiding met individuele antwoorden op speciale situaties

Ik wil lid worden van de werkgroep “Het huis van de ouders”

Eerste ingeschreven structuren:

Lien de quartier Petite Enfance (Nadia Bezgäi)

La tribu des solos (Nora Gherdaoui)

Mijn gezin mijn wijk

Uitdaging: hoe de resourcediensten centraliseren in een plaatselijke en gezellige referentieplek voor ouders in moeilijkheden?

Doelpubliek: ouders en gezinnen in een gegeven geografische zone.

Synthese van de oplossing:

Het project beoogt de creatie van een multidisciplinaire ontmoetingsplaats die op een persoonlijke manier kan antwoorden op de verschillende vragen over alle sectoren heen van gezinnen en kinderen van 0 tot 18 jaar. De plek werkt als een wijkonthaal dat de informatie van verschillende partnerships doorgeeft, een fysieke plek waarin mensen beschikbaar zijn om te helpen en informatie te geven (op het niveau van de gemeente) over de noden van gezinnen en ouders.

De mensen die deze onthalende en informatieve rol hebben, zijn opgeleid om welwillend, gastvrij te zijn en een antwoord te bieden op de behoeften.

Parallel aan de fysieke plaats wordt er een digitale informatiedienst beheerd op het niveau van elke gemeente door een afzonderlijke gemeentedienst voor alle informatie over 0-18-jarigen.

Het is de bedoeling van het project dat de informatie en competenties met betrekking tot de 0-18-jarigen niet meer in hokjes zijn opgedeeld. Alle informatie wordt op dezelfde plek samengebracht, waardoor de bewoner de reflex krijgt om deze informatie daar te zoeken.

De bedoeling van het project is om informatie over de verschillende bestaande systemen te geven zodat de ouders in alle vrijheid deze kunnen kiezen die het best bij hen passen.

Ik wil lid worden van de werkgroep “Mijn gezin, mijn wijk”

Ingeschreven structuren:

Hopler (Alexis Mavrokefalos)

Les Supers mamans – netwerk van vrijwillige moeders (Hélène Bougaud)

Andere denk pistes:

De groep heeft eveneens andere denk pistes bewandeld die kunnen helpen bij de brainstorming van de werkgroep:

- Een conciërge per wijk om het contactpunt te zijn dat een antwoord biedt op de verschillende vragen.
- Een gemeentelijke infodienst over alle sectoren heen met betrekking tot een beleid voor kinderen van 0 tot 18 jaar dat alle resources die in de gemeente beschikbaar zijn met elkaar verbindt
- Een inclusief en opgeleid multidisciplinair team dat als referentie aan een gezin wordt toegewezen dat het van voor de conceptie tot aan de volwassenheid begeleidt. Het team is opgenomen in een plek van de wijk die gezellige samenkomsten organiseert, informatie deelt, en voor ontmoetingen, hulp en begeleiding van gezinnen zorgt.

